

VESTNIK

NOTICIERO

I

1969

XX

D 129903

VESTNIK je glasilo slovenskih svobodnjakov, vključenih v ZDSPB. Izdaja ga konzorcij. Predsednik Edi Škulj, Ramón Falcón 4158, Suc. 7, Buenos Aires. Ureja uredniški odbor: Miha Benedičič, Karel Mauser, Anton Skubic, Rudolf Smersu. Upravnik: Janez Kralj, Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Bs. Aires.

VESTNIK (Noticiero) es el informativo de los combatientes anticomunistas eslovenos. Editor y redactor responsable: Eduardo Škulj, Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) is the voice of slovenian anticommunist veterans.
Ovitek: arh. Jure Vombergar

Naročnina: Argentina 500 pesov, Južna Amerika: enakovrednost v dolarjih, ZDA, Kanada: 3.50 dolarja, Evropa: enakovrednost ameriško-kanadske naročnine. — Za letalsko dostavljanje doplačati 3.50 dolarje.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko, Estados Unidos 425, Bs. Aires (33-7213)

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 970.247.

90 716/1939

VESTNIK-NOTICIERO

1969/I — 15/1/69

Director: Eduardo Škulj, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires (7)

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 970.247 — 27-6-1968

José Intihar

patriota esloveno y luchador

por la libertad

El 24 de agosto de 1968 fue inmolada otra víctima más en los sangrientos campos de batalla de Vietnam. En cruenta lucha contra los comunistas sacrificó su joven vida el patriota esloveno José Intihar, cuyo nombre ya pasó a la inmortalidad, sumándose al de aquellos que cayeron en defensa de los derechos esenciales de la humanidad entera. Es que hoy en día la guerra en Vietnam representa no solo la lucha de un pueblo por su libertad, sino la lucha del mundo entero contra el comunismo. Es una batalla sin cuartel, que se libera día a día y que parece eternizarse en Vietnam. Es la lucha de la democracia contra la dictadura, de la libertad contra la opresión, de la verdad contra la mentira. En esta lucha participó como soldado americano el hijo del pueblo esloveno José Intihar. Cayó como cayeron los defensores de la verdad y la libertad en Turjak, Grčarice y Grahovo en Eslovenia, como cayeron los innumerables y anónimos héroes de todo el mundo, que lucharon contra el comunismo.

Estamos firmemente convencidos que la vida de José Intihar, así como también la de miles y miles de otros que luchan por la libertad y a quienes corresponde nuestro reconocimiento y agradecimiento, no serán inmoladas en vano. Lo verdad ha de triunfar al final y la libertad alumbrará nuevamente a aquellos que hoy soportan el yugo de la dura e implacable esclavitud comunista.

Jože Intihar, Spec. 4 – U. S. A. Army

Tak je bil njegov naslov do tiste ure, ko je umrl.

Mladost nima širokega okvira, more pa imeti globoko vsebino. Rojen je bil pred dvajsetimi leti na robu Millstadtskega jezera, v Seebodnu, kjer je bilo rojenih mnogo otrok slovenskih starševbeguncev. Nekaj kilometrov proč je stalo taborišče, leseno mesto, špital na Dravi. Tisoče Slovencev je tedaj tam preživljalo svoje težke dni, izven domovine zavoljo tega, ker niso hoteli priznati srpa in kladiva in ne rdeče zvezde, ki je s svojo mrko svetlobo obsijala slovensko pogorišče. V njem sta živela tudi Jožetov oče in mati, ki sta stala proti temu, za kar je 24. avgusta 1968 padel njun sin. Padel je daleč od tistega komunizma, ki se mu je upiral slovenski človek, pa ven-

dar v borbi z istim, ki pozna samo eno svobodo, svobodo zaprtih ust. Boril se je kot ameriški vojak ne samo za svobodo v Vietnamu, na svoj način se je boril vsaj za tisti drobec svobodnega izražanja, ki so ga želeli doseči čehi. Na svoj način se je boril z vsemi tistimi milijoni, ki se danes marsikje z golimi rokami in z golo besedo bore za osnovne pravice svobode.

Vstopil je v ameriško armado v avgustu leta 1967 in odšel v Vietnam v marcu 1968 v 25. pehotno divizijo. V borbi s komunističnimi četami blizu Saigona je bil težko ranjen in je 24. avgusta umrl. V tem času hipijev, kričočev, ubežnikov, v tem času, ko tisoče in tisoče mladih ljudi želi zase vso nemogočo svobodo, pa niti s prstom ne želi migniti za osnovno svobodo sočloveka, so zgledi mladih ljudi, kakor je bil Jože Intihar, tiste svetle luči, ki jih vsak narod v duhovni krizi potrebuje.

Gotovo je velika tragika, če mora umreti mlad človek, ki je komaj prišel živeti. Še večja pa je narodova tragika, če v času, ko je človekova svoboda mišljenja, govorjenja in delovanja v nevarnosti, nima mladine, ki bi znala ceniti veliko duhovno vrednost svobode in bila obenem prepričana, da more svet priti do miru in sožitja le tedaj, če bo ta duhovna dobrina v

dosego vsakemu človeku in vsakemu narodu. Naj bo velik ali majhen, naj živi na tem ali onem koncu sveta. Nemogoče je ohraniti svobodo zase, če nimamo smisla za svobodo sočloveka, če ne vzdignemo svojega glasu tedaj, ko je svoboda sočloveka teptana in ratrgana. Kaj pomaga še tako velikemu in svobodnemu narodu svoboda, če je z nesvobodo obdan okrog in okrog? Zadušil se bo v tem obroču prej ali slej.

Tako majhen je bil slovenski narod, ki se je upiral rdečim krvnikom v letih revolucije. Danes se taisti, ki so brez sodbe tisoče poslali v smrt, boje svojega prijatelja, ki jih je postavil na oblast. Iz tega naroda, ki mu pred triindvajsetimi leti ni bila dana milost, da bi svobodni svet slišal njegov krik, je izšel Jože Intihar. Rojen v taboriščni revščini, s prvimi koraki na tistih peščenih tleh pred barakami, je prišel v Ameriko star poldrugo leto. Tu je rasel, tu hodil v šolo in vedel je, da svoboda, ki daje kruh duhu in telesu, ne more vekomaj stati brez obrambe in brez žrtve.

Sinovi slovenskih očetov in mater, ki so se upirali komunizmu, dopolnjujejo to borbo na tujih tleh, ker so bili in so še mnogi prepričani, da so duhovne dobrine le za siromake, ki nimajo dovolj materialnega kruha. Velika duhovna kriza, ki danes tare ameriški narod, jasno kaže, da brez močne duhovne sile narod peša pa čeprav se koplje v svetnih dobrinah. Revščina rodi silo in upore, toda prav tako presitost telesnih dobrin, če se duha pozabi. Duh je, ki oživlja in poživlja narode. Brez tega duha bo odvzeto žezlo svobodnim rokam.

Slovenski begunski človek, ki je daroval vojaka Žonto na Koreji, dal vojaka Intiharja v Vietnamu, dobro ve, da bodo morda še mnogi, ki bodo morali umreti na isti poti. Gotovo pa ta slovenski človek dobre ve, boljše kakor marsikdo, kaj je svoboda, kaj se pravi za svobodo trpeti, kaj se pravi vse zgubiti, kaj se pravi svoje življenje na novo začeti.

V tej luči gledam mladega slovenskega človeka ne samo jaz, temveč vsi slovenski ljudje in prepričan sem, da ob vsej globoki žalosti tudi Jožetovi starši. Drugi je iz ozke slovenske skupnosti, ki je odšel k vrelcu večne svobode, nov priprošnik nam vsem, da bi v svobodi ne gledali samo lepote, odprtosti, duhovne sile, ampak, da bi se obenem tudi zavedali, da jo je treba braniti, da je treba zanj žrtvovati več kot samo besede, ki danes polnijo svobodni svet.

Patriarh Atenagora je lansko leto slovenskemu jezuitu p. Ivanu Žužku izjavil med drugim, da ne vidi nobene bistvene razlike med dogmo zahodne in vzhodne Cerkve. Zedinjenje med vzhodno in zahodno Cerkvijo je dejansko že tu, in ga moramo kar živeti. Bogoslovci bodo potem že našli pravo razlago. Tisti, ki so naredili razdor, so ga naredili brez vsakega razloga.

Strah, a ne božji

Strmeti moramo nad brezbriznostjo in brezčutnostjo ne majhnega števila katoličanov ob trpljenju, ki ga leta in leta morajo prenašati naši bratje pod komunističnim terorjem. Kako ta hlad biča prebežnike iz rdeče ječe! Kako razžaljen in razočaran mora sredi takih ljudi biti tisti, ki se je po nekakem čudežu rešil iz sibirskih taborišč in že po letih bivanja na Zahodu vsako jutro plane pokoncu ob 5. zjutraj — ob uri, ko po taboriščih zatuli sirena! Kaj si morajo o vezi edinosti med udi Kristusovega Skrivnostnega telesa misliti rešenci iz ječ, mučilnic, z Belih otokov, z Golega otoka, ko se srečujejo z rojaki, živečimi v svobodi, ki ne le da jih usoda dobre tretjine usužnjenega človeštva ne gane, ampak celo simpatizirajo s tirani, zagovarjajo komunistične postopke in hvalijo njihove „uspehe“!

Tisti, ki lezejo pod mizo iz strahu pred komunizmom in njegovimi nesramnimi grožnjami in zagovarjajo koeksistenco, češ da bo ta človeštvo rešila atomske vojske; ki kriče nad vsakomer, ki se drzne rdečemu imperializmu postaviti po robu; ki zmerjajo s fanatiki lastne brate, kadar protestirajo proti teptanju božjih in človeških pravic v rdečem raju in terjajo pravico in svobodo za preganjane — tisti so nevredni krščanskega imena, ker se bolj boje ljudi kot Boga in bolj ljubijo svojo udobnost kot bližnjega v stiski.

Vojna je strašno zlo in noben pošten čovek si je ne more želeti. A večje zlo od vojne je greh. Sodelovanje s komunizmom je greh, sprejetje relativizma kot odkup za mir je greh, največji greh pa bi bil, ko bi se svobodni narodi predali komunizmu.

V resnici niti ne gre za izbiro: ali vojna ali prepustitev zaslužjenih bratov brezbožni tiraniji, sprejetje komunističnih zahtev in odpad od svojih načel. Gre za poslušnost božji postavi ali pa vdajo pred komunističnimi grožnjami. Poslušnost božji postavi je najboljšje — edino — jamstvo božjega varstva in plačila, medtem ko bi predaja komunizmu privabila najstrožjo kazen božje pravičnosti.

Irenisti, koeksistencialisti in sodelavci s komunizmom izdajajo tudi, da jim manjka najbolj preprosta naravna pamet, da se niso nič naučili od Münchna, Teherana, Potsdama, ne od Katyna, Turjaka, Teharij, Kočevskega Roga, ne od Kube, Koreje in Vietnama.

Apostolat

Dialogu pa vcepljajo nekateri tudi apostolsko skrb: komunisti so v stalni nevarnosti pogubljenja; z dialogom jih moramo skušati spreobrniti in rešiti. Pri tem priznavajo, da gre tu za dialog s komunisti kot privatniki, ne pa z uradnimi zastopniki partije in režima.

Glede nevarnosti pogubljenja na žalost ni dvoma. Komur pripelje življenje na pot komunista — v uradu, delavnici, stanovanjskem okolju —, stori svojo krščansko dolžnost, če mu skuša odpreti oči. Za naše domače komuniste morajo biti taki apostoli vsi njihovi rojaki, torej skoro 2 milijona Slovencev, nad katerimi rdeči bedniki tako kruto gospodujejo. Prilike za dialog je dovolj od jutra do večera. Druge vrste dialog jim nudijo naši spisi: časopisi, revije, knjige; posebna oblika dialoga je naš zgled, naš način življenja.

Bati se je, da so zagovorniki apostolskega dialoga žrtve apostolskega naturalizma, češ moja spretnost, moj dar govora bo komunista rešil. Rešuje samo božja milost, to pa za komuniste najuspešneje izprosimo „z molitvijo in postom.“

Odločilne bitve se vrše v nadnaravni sferi. Tudi za boj s komunizmom je najvažnejše orožje stik z Bogom, kopičenje njegovega življenja v naših dušah, da spet vzbrsti božje življenje v toliko drugih dušah, ki jih zagrinja tema zmote in razkraja kislina sovraštva. Tisti politik, ki se je pomilovalno nasmehnil: „Z rožnim vencem ne bomo premagali komunizma,“ je slab sobojevnik. Z rožnim vencem predvsem, z bežjimi krepostmi, zlasti z ljubeznijo do Boga in bližnjega, z odpovedmi in žrtvami. Nobeno človeško delo ne more uspeti brez božjih energij. Prepojeni s temi energijami bomo učinkovito lahko uporabljali vsa sredstva, da se naš narod reši sedanjega jarma in teme in zaživi v svobodi in soncu krščanstva.

Koeksistencialistom, iskalcem miru za vsako ceno, simpatizerjem s komunizmom, ki ob vsaki iskrici resnice in vsakemu uspehu na gospodarskem, političnem, kulturnem področju za železno zaveso zakriče Hosana in pozabijo na vse v nebo vpijoče zlo, ki ga komunizem neprestano koti, lahko očitamo pomanjkanje ljubezni tudi iz tega razloga: ker niso zmožni sovraštva — sovraštva do greha, do zla, do hudobije, do teptanja najvišjih duhovnih, družbenih in osebnih vrednot.

Zvestoba poslanstvu

Kot pripadniki božjega ljudstva in kot sinovi slovenskega naroda smo sprejeli boj, ki nam ga je božja Previdnost naložila. Spopad med dobrim in zlom je v naši dobi posebno oster in neodločljiv. Ideja Resnice zahteva duhovni boj za posvečenje samega sebe in bližnjega; zahteva boj za prenovitev družbe kar se dá uresničene; zahteva boj tako, da bodo človečanske vrednote s silami teme in razkroja, ki so koncentrirane in organizirane predvsem v komunizmu. To je boj za svobodo, ki bo odrešila duše in privedla narode na pot duhovnega in tvarnega razvoja.

Verujemo v moč idej. Naše poslanstvo je, da z vsemi, „kar nas dobrih je ljudi“, živimo iz idej Resnice, pravice, Ljubezni, svobode, da zanje delamo in se žrtvujemo do konca. Kot slovenska emigracija živimo nadalje

iz „večno slovenskega“ — iz bogastva, ki so ga nakopičili naši predniki in sodobniki. Naš stik s pravo, z neomadeževan domovino se ne sme prekiniti niti za hip tudi od tega je odvisna naša duhovna moč in je odvisen — kolikor dopuščajo okoliščine — razvoj celotnega našega naroda. Pričevanje duhovno močnih osebnosti vedno mogočno vpliva na skupnost, ki ji pripadajo. Vpliv ruskega emigranta Herzena na miselnost družbe v domovini je bil mnogo večji, kot je bil vpliv carskega režima z propagandnimi sredstvi. Bo izmed nas zrasel slovenski Herzen — podoben po vplivu, ne po idejah? Tega ne moremo vedeti, pač pa kot skupnost, če naše življenje in delovanje črpa iz naših idej-vodnic, lahko zrastemo v silo, ki bo v pomoč zdravim energijam slovenskega naroda doma in v zator komunistični tiraniji.

Perspektive iz tujine nam vedno bolj omogočajo pravilno oceniti veličino našega naroda. Ta mora čistiti in krepiti naš ponos, naš smisel za čast. Srd in bolečino vzbujajo nekateri, ki tega nimajo, ki so sposobni mešetariti s komunistično partijo — smrtnim in že na smrt obsojenim sovražnikom Slovenije. Naš odnos do partije more biti samo popolno odklanjanje in obsodba.

Brezkompromisen boj za uveljavljenje Resnice, pravice, Ljubezni in svobode — to je naše poslanstvo, to naša usoda. Kam nas vodi? To je vseeno, zakaj če smo zvesti, moramo upati na božje usmiljenje in plačilo. V to pa je vključeno odrešenje posameznikov in vsega našega naroda.

OSNOVNA NALOGA POLITIČNE EMIGRACIJE

Stara politična modrost pravi, da si vsaka generacija mora znova priboriti svojo svobodo. V našem primeru je to posebno očitno res. Narod doma se vije v naporih za novo osvoboditev. Svobodni Slovenci na tujem želimo domovini pomagati v demokratični red, ki naj bi bil zgrajen po načelih krščanske etike, morale in po krščanskih socialnih pojmi. To je osnovna naloga politične emigracije, da narodu v svobodo pomaga.

Dr. Miha Krek (Domoljub oktober 1968)

Naši v nas so pokopani,
mi smo njih nagrobni spomenik.

General Maister

„Masadá ne bo padla nikdar več“

(Spominski govor na taboru 8. decembra 1968 v Buenos Airesu)

Izraelski vojaški novinci prisegajo na svojo zastavo z besedami: „Masadá ne bo padla nikdar več.“ Prisega se vrši v stari — sedaj obnovljeni — trdnjavi Masadá, ki leži ob Mrtvem morju na skalni višini. Prisegajo ponoči ob prižganih bakljah.

Zakaj so si Judje izbrali ta kraj v puščavi za prisego vojaških novincev? To so storili zato, ker je ta trdnjava vsakemu Judu svet kraj, kraj največjega junaštva judovskega naroda. V tej trdnjavi se je namreč pred 1900 leti borilo okoli 1000 Izraelcev skupaj s svojimi ženami in otroci zoper mogočno rimsko vojsko. Tri leta so odbijali rimske napade, toda rimska premoč je bila tolikšna, da ni bilo več mogoče preprečiti padca trdnjave. Tedaj je judovski poveljnik Eleazar nagovoril hrabre branilce takole: „Jutri bo padla naša trdnjava. Toda mi smo danes še svobodni in si še moremo svobodno izbirati med častno smrtjo in med življenjem v suženjstvu v rimskih verigah.“ Po teh besedah so sklenili, da se živi ne predajo Rimljanom, ampak, da se bodo medsebojno usmrtili. To so tudi storili. Zato je Judom Masadá svet kraj.

Tudi mi Slovenci imamo svojo Masadá in ne samo eno. Na mnogih krajih so se naši vaški stražarji in domobranci borili do zadnjega moža. Spomnimo se na Kremžarja, poveljnika Vaške straže v Grahovem, ki je — ko je postojanka že gorela in so partizani vpili stražarjem, da naj se vdajo — rekel še živim desetim brcem: „Fantje, bolje, da zgorimo, kot da se predamo.“ In res so zgoreli.

Kakor so Judje ponosni na svoje junake v Masadá in se jih še po 1900 letih toplo spominjajo, tako moramo tudi mi biti ponosni na svoje brate-junake in spomin nanje mora ostati živ, dokler bo živel še kak Slovenec.

Ko se je pred 50 leti ustanovila Jugoslavija, so nekateri rekli, da bo naš slovenski narod utonil med drugimi narodi in izginil. Pa je tem črnogledom tedaj odgovoril mož, ki živi danes v Argentini, takole: „Narod, ki hoče živeti, ne bo nikdar umrl. Ne more umreti zato, ker ima svoje lastno življenje, svojo zgodovino. Tudi mi Slovenci jo imamo. In pravi prelom v naši zgodovini je to, kar se je zgodilo v zadnjih desetletjih. Zaradi sovražnikove premoči in usodne slepote zapadnega sveta smo bili fizično premagani, toda ni bil premagan naš duh.“ Iz tega duha torej moramo živeti, delati in se tako pripravljati, da naša Masadá ne bo padla nikdar več.

Na misel mi prihaja general San Martín, osvoboditelj Argentine in živi vzgled domovinske zvestobe. Rojen je bil v Argentini, služil je v španski vojski, pa se je vrnil v svoj rojstni kraj in mu je s svojim vojaškim zranjem pomagal do svobode.

Podobno velja tudi za nas. Raztreseni smo po različnih kontinentih, živimo po raznih državah. Toda samo ena je naša mati, samo ena je naša domovina in nihče nas ne more prisiliti, da bi to mater — domovino — pozabili ali da bi jo zatajili. Kdor bi to storil, ni dober sin svoje matere, ni dober sin svoje rojstne domovine in tudi ni dober državljani svoje nove domovine. Ne obračajmo se po vetru, ne spreminjajmo se po okolnostih. Naša domovina je samo ena, pa naj bomo kjerkoli, in naša sveta dolžnost je, da jo branimo, pa naj se nahajamo doma ali v tujini.

Vam mladim slovenskim vojaškim novincem argentinske vojske, ki ste se danes udeležili našega tabora, pa velja tale naša prošnja: bodite vredni junakov, ki jih danes slavimo, vzdržujte tradicijo naše vojske v svetu. Služite zvesto svoji novi domovini, branite jo pred sovražniki, pomagajte ji, da bo živela v miru, pri tem pa ne pozabite na domovino svojih staršev, ki je tudi vaša domovina.

Karel Mauser

Božično razmišljanje

(Govor na božičnici DSPB v Clevelandu dne 21. decembra 1968)

Spet je božič. Gotovo je, da se mu vsakdo približa na svoj način, s svojim razpoloženjem, zakaj vsak izmed nas ima svoje probleme, svoje težave, pa tudi svoja veselja in svoje sreče. Tako nas je Bog ustvaril, vsakega posebej, vsakega s svojo osebnostjo — nismo skupna gmota, nismo čreda. Božja volja je, da vsak človek kakor oseba gre skozi življenje, se ustavlja ob lepih in žalostnih časih — skupno pa nam je, da smo vsi otroci božji in da smo bratje in sestre svojemu božjemu Bratu, ki se bo rodil na sveti večer.

Življenje, dragi prijatelji, je čudovita pot svetega večera, skozi veliki teden do Vstajenja. To je človeška pot, je pot vsakega izmed nas. V času tolkih razkolov, ugibanj, debat, mnenj in misli, ki pretresajo ne samo svet, temveč Cerkev samo, je prav, če se v nocojšnji božični misli vsaj za hip dotaknemo tega, kar je v Cerkvi tako boleče in je na poseben način zvezano z božično skrivnostjo. Majhen otrok je bil, ki je dvignil Heroda, pa dvignil tudi Modre v Aziji. Heroda zato, da je sklical pismo-uke, da bi iz pisem dognali, kje naj bi bil otrok rojen, Modre zato, da so ga prišli počastiti. Majhen otrok je bil, ki je povzročil morijo na Herodov ukaz, povzročil beg svete Družine v Egipt.

Kako podoben čas je danes. Otroci, vprašanje, naj se rodi ali ne, je postal središče spora. Dolge debate, odpori in upori so se dvignili v

sami Cerkvi, dvignil se je glas papeža, dvignili pa tudi glasovi, ki medejo, ki tarejo, ki uničujejo.

Naj bo prva misel v tem našem kratkem božičnem razmišljanju ta, ki je nismo znali prav pokazati, ko so pred tedni po cerkvah pobirali podpise. Zavoljo neorganiziranosti se naša volja tedaj ni pokazala. Verujmo, da vsak otrok, ki pride na ta svet, prinese s seboj tudi božično srečo, da prinese s seboj na svet dih božji, ki je nova duša, da prinese s seboj pozdrav božji in nas brez besede, samo s svojim pogledom in z malimi rokami prepričava, da je življenje, čeprav marsikdaj težko, čeprav pozneje marsikdaj skrivljeno, zamotano in zverženo, vendar največja dobrina in tako sveta, da bi o njej smeli govoriti samo z najbolj izbranimi besedami in ne tako, kakor se o življenju danes marsikdaj govori tudi med nami kristjani.

.. Naj bi bila to naša prva misel nocoj. Stojmo trdno s Cerkvijo in obnovimo našo trdnost ob skrivnosti svetega večera.

Da se je Kristus rodil, se je moral dopolniti čas.

Poglejte, dragi prijatelji, imamo svoje misli, imamo ideje, imamo velike načrte. Za vse to se borimo, za vse to delamo, molimo in marsikaj žrtvujemo. In vendar se nam zdi, da se iz vsega le malo, skoraj nič ne rodi.

Kako strašno dolgo je judovski narod čakal na Odrešenika, koliko rodov je odšlo v skalne grobove, koliko trpljenj in muk je šlo čezenj.

Moral se je dopolniti čas. Ko se je ta dopolnil, se je izpolnilo pričakovanje, se je sen uresničil, je prišlo, kar so rodovi čakali.

Sveti večer je velik praznik potrpljenja, velik praznik zaupanja in velik praznik trdnega prepričanja, da se ničesar, kar je z večnostjo vezano, ne zgubi, niti najmanjši drobec. Ne ena sveta želja, ne en sam dober vzdih, ne ena sama solza. Ne delo tistih, ki so umrli, ne delo tistih, ki žive, ne delo siromakov, ne delo uboge vdove in ne delo brezmočnega bolnika.

Za vse, kar delamo, za vsako najmanjšo stvar je treba, da se čas dopolni. Bog ve zanj, Bog ve za moment, za najbolj pravi moment in ukaže kali, da požene. Naša velika tragika, dragi prijatelji, je v tem, da smo zemeljsko napravili, kar je v bistvu sveto, da nas je čas pripravil do tega, da vidimo Boga in njegove odločitve samo še v Cerkvi in ne več v vsakdanjem življenju. Ne pride nam več v zavest, da brez božje volje ne moremo ne moliti, ne skleniti rok k molitvi, da ne moremo napraviti niti koraka. Pustili smo, da sami nase gledamo kakor na stroje, ki mu je že mogoče zameniti srce in ledvica, nekoč morda celo možgané. Zgubili smo smisel za božjo pričujočnost, ki je povsod, ki daje rožam cvesti in veneti, ki odreja čas setvi in žetvi, rojstvu in smrti.

Za vse se mora dopolniti čas, ki je v Bogu od vekomaj. Ta občutek, dragi prijatelji, mora v nas spet zrasti, do tega čutenja se moramo spet dokopati. Prepričani moramo biti, da se dopolni čas za naše osebne misli in načrte in da se dopolni čas tudi za želje in hrepenenja narodov. Če bi to imeli vedno pred očmi in od svoje strani napravili, kar moremo, koliko laže bi živeli in koliko srečnejši bi bili. Pa je v nas vseh ista

ihta: komaj se nam misel rodi, že hočemo, da je uresničena, v meso odeta, ko niti ne vemo, če je res donošena in zrela za življenje. Koliko manj sporov, očitanih in preneglih sodba bi lahko bilo!

Čas se mora dopolniti. Če bomo znali priti do tega spoznanja, bodo vsa naša dela mirna, bolj dognana, ne bomo nestrpni, ne bomo čakali na čudeže — vedeli bomo: ko se čas dopolni, pride, kar želimo in na kar čakamo.

Naj bo to naša druga misel na tem večeru.

Nekaj čudnega je v človeku. Rojen je v preprosti zibeli materinega telesa, vsak pride v čas, ko želi prerasti svojo majhnost, ko se mu zdi, da mora tekmovati s tistimi, ki nekaj imajo in nenadoma mu postane materialni svet in njegove dobrine višji kakor duhovni. Tisto, kar človeka dela plemenitega, iz njega zginja, hrepenenje po materialnih dobrinah raste in počasi ostane brez tistega, kar tako čudovito sije iz prvega svetega večera — ostane brez preprostosti.

Tako težko razumemo, toda ostane: brez preprostosti ni resnice. Resnica, ki je bila rojena na slami, je bila preprosta. Ob njej niso goreli lestenci, ne zlate oljenke. Ob božiču, če ga hočemo res doživeti, je treba duha vpogniti v čas prvega svetega večera, treba je z Marijo in Jožefom hoditi od vrat do vrat, občutiti bridkost od vrat odgnanega človeka, doživeti skrb in strah noseče matere, ki ve, de je njena ura blizu in nima kam iti. Vse to je treba prenesti na ljudi, ki se jim danes isto godi, treba je v preprostosti duha spoznati in občutiti, da so na svetu tudi še danes Marije in Jožefi, ne sveti, kakor ta dva, toda ustvarjeni za dobro besedo, za odprta vrata, za pomoč, za podporo, za usmiljenje. Vsi ti nosijo Boga v sebi kakor Marija takrat.

Preprostost je največja luč. Ob njej ugasnejo luči vseh filozofij, ki jih je človek napletel v stoletjih. Kdor sodi v preprostosti, se ne zmoti velikokrat, zakaj sodbe so krive takrat, ko jih narekuje napuh.

Predstavimo si nocoj preprostost prvega svetega večera. Pomislimo, da bi bil Bog lahko rojen v lepi hiši velikega duhovnika, v hiši spoštovanega pismouka, ki je poznal staro zavezo od pike do vejice. Pa je vendar Bog hotel, da je božična luč zagorela nad ovčjo stajo, da so angeli sklenili krog nad skalno votlino.

Preprostost je velik nauk božiča. Vseh čednosti smo potrebni, toda v današnjem času nobene bolj kakor čednosti preprostosti. Saj smo jo nekoč bolje poznali, po taboriščih, ko nismo nič imeli in smo bili veseli ob majhnem, že ob tem, da smo sploh živeli. Ni bilo velikih želja, ne velikih hrepenenj in tako strašno jasno nam je tedaj bilo, da se dan začenja po božji volji in konča po božji volji. Zdaj v napuhu mislimo, da je vse, kar imamo, naše delo; zdaj živimo, kakor da na tem ljubem svetu ni več taborišč, da so bila samo tedaj, ko smo bili mi reveži. Mislimo, da dan začenjamo mi in da ga mi končamo.

Tako strašno piškavo in goleno je postalo naše mišljenje. Čudovito mečemo okrog sebe modrost in mislimo, da je vse to, kar se je spočelo

v naših glavah, čisto zlato. Besede napuha so z zlatom pobarvane pleve. Svetijo se, toda prazne so. Nimajo duha, zakaj duh polni samo besede v preprostosti govornice. Edina modrost je preprostost, preprostost srca in preprostost mišljenja.

Naj bi bila to tretja misel za današnji večer, dragi moji. Vsem, ki ste tukaj, vsem, ki so vam dragi, voščim žegnane božične dni in iskreno želim, da bi nam bile žegnane vse ure v novem letu, proti kateremu gremo. S tega mesta pa naj v duhu misli in voščila nas vseh gredo do vseh Slovencev, kjerkoli živijo, doma ali po svetu, da bi nas božični prazniki res združevali in da bi nas skupnost in povezanost vodila skozi novo leto, da bi lažje hodili in srečnejše potovali.

Rudolf Smersu

Ali smo ali nismo katoličani?

Okrožnica papeža Pavla VI. "O človeškem življenju" je pravi preizkusni kamen za vsakega katoličana. Okrožnica ne pove in ne uči nič novega, samo znova poudari tiste krščanske moralne nauke o zakonu, ki imajo svoje korenine v sv. pismu in ki jih Cerkev oznanja že dva tisoč let.

Pa so se vendar nekateri katoličani (celo nekateri duhovniki) spotaknili ob to okrožnico in se razburili, češ, da so pričakovali drugačno, novo in moderno besedo iz ust vrhovnega predstavnika Cerkve. Vprašamo, kakšno moderno besedo pa so pričakovali? Morda tako, da je prenehalo biti greh to, kar je bilo dva tisoč let greh, ali morda to, da bo papež črtal šesto in deveto božjo zapoved in razglasil novo moralo neomejenega spolnega izživeljanja.

Kdor je to pričakoval, se je seveda bridko zmotil.

Zakonska zveza je resen življenjski poklic, združen z delom, žrtvami, samopremagovanjem in vzvišenim očetovskim in materinskim ciljem, ne pa inštitucija za zabavo in spolno naslado. To pa seveda ne ugaja "modernim katoličanom", ki so katoličani samo po tradiciji in krstnem listu, v resnici pa so plehki, lagodni in komodni ljudje, ki jim je uživanje življenjski cilj. Žalostno je, da se tem junakom ne upajo nasprotovati tudi nekateri duhovniki.

Kaj je pravzaprav tisto, kar nekaterim ni všeč v tej okrožnici? Kdor prebere vsaj del poplave člankov o tem vprašanju, vidi, da je kritika okrožnice zelo nejasna. Eni pravijo, da je treba zakoncem in njihovi ljubezni pomagati, imeti razumevanje za njihove potrebe in težave itd. Drugi pa so bolj jasni in povedo, da odklanjajo papeževo stališče proti uporabi umet-

nih sredstev (pilul in diafragme) za preprečevanje spočetja. In res bo v tem bistvo vse gonje zoper okrožnico. Ljudje bi radi samo uživali, neomejeno uživali in to brez vsake odgovornosti; Cerkev pa jim to brani.

Ugovora zoper okrožnico sta v glavnem dva.

Prvi je ta, da okrožnica ni dogmatična definicija in da torej smetisti, ki ima resne in utemeljene pomisleke, imeti drugačno mnenje. Tako pišejo nekateri teologi in laiki (tudi nekateri slovenski).

Vprašamo, kakšne resne in stvarno utemeljene pomisleke pa more imeti človek glede uporabe umetnih sredstev zoper spočetje. Edini pomislek bi bil ta, da je — če ta sredstva niso dovoljena — prikrajšan v neomejenem spolnem uživanju. Spričo te uživanjaželjnosti naj bi torej papeževa beseda in sklepi koncila nič ne veljali, ker niso izrečeni "ex-cathedra". Toda, kaj bi se zgodilo, ako bi papež ta moralni nauk razglasil "ex-cathedra". kot obvezno moralno resnico? Tedaj bi pa ti "katoličani" tajili papežovo nezmotljivost.

Ni sedaj prvič, da nekateri katoličani odklanjajo besedo Cerkve. Spominimo se, kakšno gonjo so zagnali levi in desni katoličani ob izidu socialnih okrožnic *Rerum novarum* in *Quadragesimo anno*. Levim so bile te okrožnice vedno premalo radikalne in so trdili, da jih ne vežejo, ker niso dogmatično definirane. Desnim pa so bile preveč radikalne in so trdili, da posegajo na področje, na katero bi Cerkev ne smela posegati; tudi ti so — podobno kot levičarji — trdili, da jih te okrožnice ne obvezujejo k poslušnosti. Danes, ko je zmagala socialna zavest pri vseh kulturnih narodih, nihče več ne govori o nedogmatični osnovi papeških socialnih okrožnic. Ne samo katoličani, tudi nekatoličani priznavajo veljavnost in visoko vrednost socialnih okrožnic. Bomo videli, kaj bodo ti „dogmatični“ katoličani čez nekaj let govorili o okrožnici "O človeškem življenju."

Drugi ugovor nekaterih teologov in laikov zoper omenjeno okrožnico pa je ta, da temelji okrožnica predvsem na naravnem pravu in da tako tolmačenje vključuje možnost zmote.

Na ta ugovor je treba odgovoriti, da ni res, da temelji okrožnica predvsem na naravnem pravu, ampak je res, da temelji predvsem na božjem pravu: na učenju sv. pisma in učenju Cerkve v vseh časih do danes. Pa če bi tudi slonela zgolj na naravnem pravu, bi bil to dovolj velik argument za pravilnost cerkvenega stališča. Veliki katoliški teologi so že ponovno in ponovno izjavili, da ima naravno pravo svoj izvor v božjem pravu in da je dejansko božje pravo.

Kaj bomo rekli o vojaku ali celo častniku, ki bi po svoji mili volji sprejemal ali odklanjal povelja generala in bi morda v odločilnem trenutku zapustil fronto? Po vojnem pravu bo tak vojak sojen in kaznovan kot dezertar ali celo izdajalec, pa naj se še toliko sklicuje na svojo "vest", ki mu je menda narekovala, da naj ne uboga poveljnika.

In kako naj bo sojen tisti, ki v tako važnem moralnem vprašanju zakonske morale ne posluša tistega, ki je postavljen, da o tem odloča? Ali ima še pravico, da se imenuje katoličan?

Komunistične metode osvajanja sveta

(Nadaljevanje)

Kakor smo videli še v prejšnji številki Vestnika, uporabljajo komunisti pri osvajanju sveta razna orožja. Ta orožja so: propagiranje mirne koeksistence, miru za vsako ceno, svetovne razorožitve, dajanja vse moči Združenim narodom, zaplesti svobodni svet v trgovanje s komunističnim blokom, vtihotapiti se na vsa važna mesta in oznanjati ateizem. Danes si hočemo ogledati še nekaj takih orožij, s katerimi hočejo komunisti ohromiti in premagati svobodni svet.

h) Uničiti družine

Komunizem dobro ve, da je družina osnovna celica in srčika naše krščanske civilizacije. Zato zahteva njegova strategija uničenje družine.

Zato seje komunizem nesporezume med zakonci, rahlja zakonsko zvezo, pospešuje razdor in ločitve zakonov. Pospešuje nesporezume med starši in otroci, ščuva otroke proti staršem, slabi avtoriteto staršev, organizira mladinska divjanja. Starše prepričuje, da ne morejo vzgajati svojih otrok in da je zato potrebno vso vzgojo prepustiti laičnim vzgojnim zavodom.

i) Podpihovati sprijenost in nemoralo, zlasti med mladino

Komunisti spretno podpihujejo mladino k rabi mamil, k seksualni perverzности, k alkoholizmu itd. Vseh teh hudobij se komunizem poslužuje v polni meri, seveda ne v svojih državah, ampak v svobodnem svetu. To sistematično kvarjenje mladine je eno najbolj zavratnih in škodljivih sredstev za oslabitev svobodnega sveta, kajti zmateriaziran in pokvarjen narod postane kaj hitro in kaj lahko plen sovražnika. Zgodovina je to že mnogo-krat dokazala.

j) Podpihovati prezir do zakonov in reda, zlasti med mladino

Po vsem svobodnem svetu podpihujejo komunisti mladino, da naj krši obstoječe zakone, da naj ne prizna nobene oblasti, ne šolske, ne varnostne (policijske) in sploh nobene. Povsod organizirajo nered, nezakonite stavke, sabotaze, teroristična dejanja, atentate in netijo masovno histerijo. Komunisti dobro vedo, da bi zavladal v svobodnem svetu popolen nered, ki ga nobena policijska moč več ne bi mogla vspostaviti, ako bi vsaj deset odstotkov prebivalstva popolnoma izgubilo spoštovanje do zakonov in zakonite oblasti. Zato se tako trudijo, da bi za nered pridobili vsaj mladino.

k) Zaslug, da je dežela bogata in spoštovana, nima nihče drug kot komunist

Priljubljena tarča komunističnih agitatorjev so vsi narodni junaki in

sploh vsi zaslužni možje za narod. Vse te je treba smešiti in njihove zasluge podcenjevati, zmanjšavati ali vsaj molčati o njih. Nasprotno je treba kot narodne junake in napredne vodnike človeštva povzdigovati komuniste, ki so se proslavili z zločini in tiranstvom.

l) Zasmehovati oborožene sile in zlasti policijo

Komunistično zlobno geslo „Police brutality“ (policijska brutalnost) je razširjeno in uspešno rabljeno po vsem svetu. Komunikacijska sredstva so bila in so rabljena od komunistične konspiracije za demoraliziranje policije in oslabitev njenega ugleda med ljudmi.

Oborožene sile skušajo slabiti s tem, da obtožujejo častnike, da iz osebnih brezvestnih ambicij pehajo narod v vojno, da tako zadoste svojim vojaškim instinktom. Častnike radi rišejo kot omejene in brutalne osebe.

Komunisti podpihujejo vojake k dezertertvu in hvalijo taka dejanja kot junaštvo, dočim so v komunističnih državah dezertjerji kaznovani s streljanjem.

Mnogo filmov, televizijskih in gledaliških predstav v Združenih državah in tudi drugod je danes v službi komunistične kampanje za demoraliziranje in hromenje človeške družbe.

m) Poudarjati in napihovati stare probleme človeštva

Svet je poln težkih problemov: bede, nepismenosti, brezposelnosti, pomanjkanja stanovanj, šol, bolnic itd. Za vse nerešene probleme obtožujejo komunisti kot krivce oblasti v svobodnem svetu.

Komunisti ne samo, da poudarjajo te probleme človeštva, ampak jih še močno napihujejo z namenom, da v ljudeh ustvarijo občutek krivde. Pri tem pa obljublajo in zagotavljajo, da bodo, ko pridejo na oblast, vse te probleme takoj rešili. In to jim mnogi še danes verjamejo, čeprav je znano, da niso v svojih državah rešili niti enega teh splošnih človeških problemov. Sovjetska Rusija je splošno znana po svoji stanovanjski stiski, Jugoslavija po brezposelnosti itd.

Neprestano poudarjanje slabih strani v svobodni človeški družbi ima pa vendarle svoje posledice zlasti med psevdo-intelektualci, utopijskimi idealisti ter pri osebah, ki so v sporu z ustaljeno družbo. Spokorjeni socialist Max Eastman piše v svoji knjigi „Reflections on the Failure of Socialism“ (Razmišljanja o neuspehih socializma), da je praktično vsak človek nad eno ali drugo stvarjo jezen in v svoji jezi išče žrtvenega kozlička. To človeško slabost komunizem izkorišča do vseh njenih globin in skuša takemu razočaranecu dopovedati, da je vsega zla kriva svobodna človeška družba.

n) Uničiti protikomunistična gibanja

Navodilo za uničenje protikomunističnega gibanja je prišlo naravnost iz Kremlja. Nikita Hruščev ga je sporočil vsem komunističnim strankam

dne 5. decembra 1960 v manifestu, ki je bil potrjen od 81. partijske strateške konference. Vse protikomunistične organizacije po vsem svetu so pod silnim topovskim ognjem vsega komunističnega aparata. Iz tega lahko sklepamo, da so protikomunistične organizacije najmočnejši nasprotnik komunizma in zato največji trn v peti komunistične strategije. Naj bo to nam vsem v krepek opomin, da podvojimo svoje delo v protikomunističnih organizacijah.

Peter Markeš

Klic po svobodi

Na slovesni proslavi 50-letnice 29. oktobra v Torontu, ki so ga v slogi in edinosti pripravile vse slovenske organizacije v Kanadi, je imel g. Peter Markeš naslednji slavnostni govor:

Pred 50-letji so v Evropi začeli pripravljati nove zemljevide. Državni-zemljemerci so tedaj črtali in po Evropi vse križem vlekli nove meje. Bile pa so te črte rdeče; meje so bile načrtane s krvjo. Človeška kri je namreč edino barvilo, s katerim človeštvo označuje svoje meje, izmiva stare in in črta nove. In te rdeče črte potekajo med mejniki, ki so navadno mrtva trupla vojakov. Človek namreč, čeprav razumno bitje, samo z orožjem v roki spreminja meje med državami.

V to spreminjanje zemljevidov in črtanje novih meja je bil pred 50 leti vključen tudi naš narod, ki mu je tedaj ob koncu štiriletne strahotne vojne lebdela pred očmi samo ena težnja, bila v srcu samo ena želja, bilo v njegovi volji samo eno hotenje: Živeti, živeti v miru. To je bilo v srcu vsakega posameznika in to je bilo v velikem narodnem srcu, to je bila volja slovenskega naroda leta 1918.

Voditelji, buditelji, očetje našega naroda so pred 50 leti temu narodu povedali, kje je pot, ki vodi v življenje. Povedali so mu, da je za življenje potrebna svoboda, ki je pa nemška Avstrija ni dajala, zato proč od nemštva. Življenje slovenstva je v združitvi vseh slovenskih dežel; je v šolah — osnovnih in visokih —, kjer se v slovenščini poučuje, je na sodiščih, kjer se v slovenščini deli pravica, je v slovenskih oblasteh, ki jih narod svobodno voli, kot nekoč na Gosposvetskem polju, je v slovenski podjetnosti, kjer Slovenija sama razpolaga s sadovi lastne pridnosti, skratka življenje slovenstva je v politiki, ki je zasnovana v slovenski prestolici in se iz nje izvaja. Pogled na Slovenijo iz Rima, z Dunaja ali pa tudi od kje drugje je pogled na manjšino.

Pot v tako življenje ni bila nikdar možna v nemški državi. Zato so

vodniki naravnali našo usodo na pot skupaj s Hrvati in Srbi v narodno državo. Upali so, da se bo v slovenski državi naš narod mogel razviti iz kulturnega tudi v političen narod, tako v zavesti kot v hotenju.

Ne glede na to, kaj je sledilo letu 1918, moramo reči, da je bil "29. oktober" 1918 slovenski narodni praznik, praznik osvobodjenja. Osvobodjenje sicer ni bilo popolno, a narejen je bil velik korak naprej v razvoju naroda in kakor pravi zgodovinar, "moramo biti očetom, ki so v letu 1918 izvojevali svobodo, čeprav ne v polni meri, hvaležni; brez njih dejanja tudi njihovi sinovi ne bi mogli slovenskega problema bolj globoko in bolj jasno spoznati."

Življenje našega naroda v jugoslovanski državi vse do 50-letnice osvobodjenja, ki jo danes proslavljamo, je bilo za narod doba preizkušenj, razočaranj, političnih in krvavih borb, taborišč smrti v Nemčiji in Italiji, preganjanj in krvoprelitja. V vsem tem pa lahko rečemo, da je bila doba zorenja, o kateri danes lahko rečemo: narod naš dokazuje hrani in ti dokazi govorijo, da zasluži lepše življenje, da je vreden boljše usode. In kateri so ti dokazi?

Hoteli so ga narediti za pleme, pa je ostal narod z visoko kulturo. Vzeli so mu zastavo, skril jo je in danes plapola po vseh kontinentih; v krvi so hoteli zadušiti njegovo vero, a danes prečiščena odpira novo cvetje; zaprli so mu usta, a težnje po svobodi niso uničili; ropali so ga okupatorji, a je obstal in ima danes celo lastno republiko.

Lansko leto aprila meseca je preteklo 1400 let, ko so se naši predniki začeli naseljevati na današnjem slovenskem ozemlju. Torej vse od leta 568, pa do danes, ko po svobodnih deželah slavimo zlati jubilej osvobodjenja, je naš narod dokazal, da je v njem neuničljiva moč, ki raste iz volje po življenju: Živeti hoče; bistveni pogoj življenja pa je svoboda.

Danes niso več časi, ko bi narodi potrebovali buditeljev, narodnih očetov in voditeljev, da bi ljudstvu odkrivali, kaj je zanj dobro, potrebno, koristno. Demokratičen proces je že tako daleč, da danes narodi sami govorijo. Dvigajo se plasti naroda in izpovedujejo svoje težnje, govorijo o svojih potrebah in iznašajo svojo zahteve: študentje, delavci, profesionalci, potrošniki. Kdor hoče danes služiti na vrhu, mora tem glasovom prisluhniti, jih skušati razumeti, jih vskladiti in v dejanjih realizirati hotenja in potrebe ljudi. Časi, ko je odločala za narod ena stranka, so mimo; tudi tistih časov ni več, ko je za stranko ali za narod odločal en sam ali peščica izvoljencev. Svoboda s pomočjo demokracije prodira skozi vse mogoče zavese in podira še tako močne interese.

Kaj bomo torej želeli našemu narodu ob tem zlatem jubileju? Naše voščilo naj bo tako, da bi zgrabilo vsakega Slovenca, ne glede na to kje živi. Privoščimo temu narodu v srečo Evrope, ki je v 1400 letih bojeval že toliko borb za obstanek in svobodo, da bi si že enkrat uredil svoj dom, dom svojega življenja, dom vseh Slovencev po slovenskem okusu, s slovenskimi sredstvi, s slovenskimi zakoni; dom, katerega stavbeniki bodo Slovenci in

Slovenci njegovi upravitelji in izključni lastniki. Šele, ko bo urejen suvereni slovenski dom, se bomo ozrli po sosedih in odločili, s kom se bomo povezali, toda povezali ne zato, da bi komu služili, temveč da bi dom bolje zavarovali.

Hvala Bogu, slava in zahvala narodovim očetom, ki so mu pred 50 leti izvojevali svobodo. Slava in zahvala vsem, ki so prelivali kri in znoj za narodovo svobodo. Narodu pa: z optimizmom naprej od 50-letnice do najvišje možne svobode v Združeni Sloveniji.

LEPO DEJANJE

V "Ameriški Domovini" (7. 11. 1968) smo brali poziv in prošnjo ge. Marije Melaher za prispevke, ki se bodo porabili za božične pakete za slovenske fante pri vojaki. Imenovana je to prošnjo napisala v imenu Slovenskega športnega kluba v Clevelandu, ki se je hotel tudi v preteklem letu spomniti "naših fantov vojakov, ki morajo bdeti na straži in se tudi boriti za to, da moremo mi doma na toplem in v miru pričakovati rojstva Gospodovega".

Lepo in pomembno je to dejanje naših rojakov v Clevelandu. Pomembno je zlasti zato, ker izvira iz istega duha, ki je napolnjeval naše borce in naše ljudstvo med komunistično revolucijo doma. Naši borci so se borili za mir, za svobodo, za dostojanstvo človeške osebe, za demokracijo, za vero in slovenske svetinje. Za podobne ideale se danes bori ameriški vojak in z njim vsi slovenski fantje-vojaki v vietnamski vojni. In tudi z istim sovražnikom se borijo, kot so se borili naši vaški stražarji, domobranci, četniki. In kakor je bilo tedaj pošteno slovensko ljudstvo z njimi in jim po vseh svojih močeh pomagalo, tako je prav in vse pohvale vredno, da slovenski emigrantje pomagamo našim fantom vojakom, ki se sedaj — sicer na drugi ronti — borijo proti istemu sovražniku — komunistu.

VELIKA RAZLIKA

Ko se je sovjetski astronaut Gagarin vrnil s svojega poleta okoli zemlje, ga je neka preprosta ruska ženica vprašala, če je na tem poletu srečal in videl Boga. Gagarin ji je posmehljivo odgovoril, da ga ni nikjer videl, ker ga pač ni. Gagarin se je tedaj dvignil okoli 200 km nad zemljo.

Ko so pa bili Borman, Anders in Lovell oddaljeni 400.000 km od zemlje in so v božični noči obkroževali luno, so v tistem veličastvu kosmosa čutili prisotnost božje ustvarjalne roke. Brali so odstavke iz sv. pisma o ustvarjenju sveta, želeli so vsem človeštvu božji blagoslov in Borman je to božično poslanico zaključil s prošnjo „k Bogu, ki naj nam pokaže, kaj naj storimo, da bo na svetu zavladal mir.“

Razkroj komunizma

Četudi komunizem ni to, kar mu hoče natvesti levičarska propaganda, je vendar pojav, ki lahko postavlja vprašanje, kakšna bo njegova prihodnost. Dajati odgovor na to vprašanje se pa pravi prerokovati, prerokovanja pa že sama po sebi niso dosti vredna, ako niso zasidrana v stvarnosti naših dni.

Stvarnost najprvo pove, da komunizem nima ničesar nadnaravnega na sebi, saj življenje onkraj groba sploh zanika, svojo usodo pa veže na proizvodjalne sile, na nekaj, kar tiči le v prirodi. Kdor bi torej hotel govoriti o prihodnosti komunizma s stališča njegovih pristašev, bi moral vprašati proizvodjalne sile, kaj bi lahko z njim napravile. Odgovor bi bil kvečjemu meglen, kajti proizvodjalne sile so že same po sebi čudna domišlica komunistične filozofije, ki se izogiba vsaki jasni definiciji.

Svetovni nazor

Če pustimo komunistično stališče pri miru, lahko rečemo samo to, da je komunizem neke vrste svetovni nazor, ki pri tem ni originalen, ampak zmes nekaterih drugih svetovnih nazorov, ki jih že davno poznamo. Vsi ti nazori so nastali, so doživeli svoje zmagoslavje, potem pa utonili v zgodovini. Kar je ostalo od njih, še zmeraj nekaj pomeni, toda ne usmerja zgodovine človeškega rodu. Ako odstranimo iz komunizma vse dodatke iz takih drugih svetovnih nazorov, ostane bore malo in samo to bo imelo svoj pomen v prihodnosti, ne bo pa pomenilo nove dobe v človeški zgodovini. Komunizem torej ne bo nikoli mogel pustiti za seboj takih vrednot, kot jih ustvarjajo za seboj religije. Zato čaka komunizem kot filozofski sistem revna prihodnost. Ne bo nikoli mogel postati niti začasno gibalno človeškega rodu. Sicer pa: kdo ima danes pogum, da spravi vse mogoče tokove v komunistični filozofiji pod en klobuk in iz njih napravi standarden filozofski sistem?

Političen pojav

Komunizem je dalje političen pojav, komunisti ga celo postavljajo na prvo mesto. Na tem področju je bolj izklesan kot njegova filozofija. Temelji na načelu totalne diktature, na delavskem razredu kot nosilcu te diktature, na kolektivnem gospodarskem sistemu, na zgodovinskem materializmu, na družbeni lastnini proizvodjalnih sredstev, na premoči družbe nad človekom in seveda na komunistični stranki kot voditeljici delovnih ljudi.

Ta diktatura ima nekaj originalnih potez, toda je vendarle diktatura prikrojena komunistični zamisli o človeški družbi. Kot diktatura je sad človeškega uma in človeškega odločanja. V tem pogledu je komunistična

diktatura podobna vsem drugim. Kot plod človekovega snovanja pa nosi pečat minljivosti. Zgodovina ne pozna nobene diktature, ki bi si lastila pravico do večnosti. Te pravice si ne lasi v teoriji niti komunizem, kajti ne trdi, da bi bil še neobhodno potreben potem, ko človeški rod dozori za komunistično družbo. Komunizem je torej prehodni političen pojav, je diktatura ki bo doživela tako usodo kot vse druge diktature, kar jih pozna zgodovina. Kdaj, to je pa pa že stvar ugibanja.

Kdaj bo konec komunizma

Ljudje so pa nepočakani, radi bi videli, da bi bilo komunizma čim prej konec. Zato iščejo razloge za svoje upanje in pri tem pridejo njihove misli nehote na usodo nacizma in fašizma. Mislijo, da je tudi komunizmu odmerjeno v zgodovini le nekaj desetletij, kot je to doletelo Hitlerja in Mussolinija.

Tako domnevanje in sklepanje se nam zdi preoptimistično. Nacizem in fašizem sta bila tako nerodna, da sta se zapletla v svetovno vojno. Ako se ne bi, bi verjetno še danes gospodarila in bila celo močnejša kot l. 1939. Sedaj nove svetovne vojne nihče resno ne pričakuje in tudi nihče nima veselje do nje, niti obe komunistični velesili.

Treba je dalje vpoštevati, da živimo v dobi medcelinskih raket in atomskega ter vodikovega streliva. Washington, Moskva in Peking lahko veliko govorijo o atomskem vojskovanju, resno pa nanj ne mislijo in bodo zmeraj manj. Da bodo zmeraj manj, je sicer precej drzna trditev, pa vendar upoštevanja vredna. Pomisliti je treba namreč na tole: Amerika ne bo svojega miru in blagostanja žrtvovala komunističnim raketnim bombam, tudi Rusija ne kaže podobnega veselja. Dokaz smo dočakali v lanskem juniju. Komaj se je začela lokalna vojna med Izraelom in njegovimi sosedi, takoj sta bila v telefonski zvezi Johnson in Kosygin in drug drugemu povedala, da ta lokalna vojna ne sme biti povod za svetovno. Tako se bo zgodilo tudi vsakokrat v prihodnosti, kadar bomo na začetku lokalnih vojn. Kaj pa Kitajska? Kitajski komunizem vre, kaj se bo izcimilo iz tega, ne vemo. Zdi se nam pa, da vsak Maov naslednik, naj pripada tej ali oni kitajski komunistični frakciji, ne bo manj previden kot je Mao. Mao sicer grmi, toda nihče njegovega groma ne jemlje resno.

Klice razkroja

Da čas že močno melje komunizem, tega ne tajijo niti komunisti sami. Ne zanikajo, da se je iz nekdanjega splošnega ruskega komunizma razvila že cela vrsta nacionalnih komunizmov. Komunizmov imamo že toliko, kolikor je komunističnih strank. Dejstvo je dalje, da sloga in disciplina pojemata med temi komunizmi. Komunizem se hitro približuje tistemu mednarodnemu stanju, kot je bil liberalizem pred 100—150 leti. Takrat so

države prisegale na liberalne ideje, obenem so se pa pridno — med seboj vojskovali. Tudi v komunističnem svetu lahko nastopijo taki obračuni z orožjem v roki, toda brez atomskih bomb.

Kakšna je torej prihodnost komunizma? Taka kot je bila fevdalizma pred 1000 leti in liberalizma pred par sto leti. Fevdalizem in liberalizem sta počasi shirala, razjedal jih je čas, razgrizle so jih nove ideje, svoj vpliv na usodo človeškega rodu sta kar natihoma zgubila.

Kakšna je pa razlika med njima in komunizmom? Zdi se, da je komunizem dosegel svoj vrhunec že v 5 desetletjih, fevdalizem in liberalizem sta se pa držala dalj časa. Pa sta pod pritiskom človeškega napredka vendarle odšla v zgodovino.

Komunizem je torej pod hujšim pritiskom sodobnega življenja, kot sta bila svoje dni fevdalizem in liberalizem. Le naša nepočakanost tega ne opazi hitro.

N. L.

Ali je Sovjetska zveza močnejša od Zahoda

Marsikdo se sprašuje, kako si more Sovjetska zveza dovoliti tako predrznost, kot je bila zasedba Češkoslovaške ter grožnja Romuniji in Jugoslaviji. Iz tega bi se dalo sklepati, da se čuti zelo močna, celo močnejša kot Združene države in združene sile Atlantske zveze. Je to res?

Trenutna, mobilizirana moč sovjetske vojske je v Evropi gotovo močnejša kot sile Atlantske zveze, ki so predvsem manj enotne in manj vskladne. Če bi sovjetska vojska nenadno napadla npr. Zahodno Nemčijo in Skandinavijo, bi nedvomno dosegla nagle uspehe. Toda kmalu bi prišla do meja, preko katerih bi ne mogla. Te meje predstavlja na zahodu in severu ocean. Lahko se računa, da bi bile sovjetske sile zaustavljene že na evropski celine, tudi brez uporabe atomskega orožja. Z raztegnitvijo zasedenega ozemlja na velik del Evrope bi se sovjetska vojaška moč razgalila in bi postala ranljivejša. V zaledju bi se sprožilo odporniško gibanje mnogih evropskih narodov, ki bi trgalo prometne zveze in slabilo sovjetsko moč od znotraj. V Sovjetski zvezi sami bi verjetno prišlo do pojavov upora pri raznih podjarmljenih narodih.

Po prvih uspehih bi začela sovjetska moč naglo upadati, medtem ko bi začel ogromni industrijski in človeški potencial Zahoda šele prav delovati. Na daljši rok nima Sovjetska zveza nobenih možnosti za zmago v morebitni vojni z Zahodom, ki bi jo sama sprožila z napadom. V presoji zahodne vojaške moči se najbrž moti, kot se je motil Hitler, ker je zamenjaval politično neenotnost Zahoda in tudi njegov politični pluralizem za sprtost, dozdevno enotnost iz strahu narodov "osi" pod totalitarno diktaturo pa za "monolitnost".

Sovjetska zveza je tudi vojaško osamljena. Zanašati se ne more na nobeno večjo zunanjo silo, razen morda na nekatere arabske države, ki bi v takem hipu spet planile po Izraelu v zaupanju na sovjetsko pomoč. Toda te države so vojaško in gospodarsko zelo šibke. Za Zahod bi ne predstavljale trdega oreha. Poleg tega mora računati Sovjetska zveza tudi na nevarnost, ki jo predstavlja za njene azijske dele Kitajska.

Če je mislila sovjetska vojska sprožiti nenaden napad na Zahod, bi ga bila morala v zvezi z zasedbo Češkoslovaške ali vsaj v najbližji bodočnosti, če hoče računati s presenečenjem. Kmalu bo prepozno, ker svet je opozorjen. Do sovjetskega napada pa lahko pride samo v primeru, da so odgovorni sovjetski voditelji blizu resnični blaznosti ali da se sploh ne zavedajo, kak je svetovni položaj. Tega ni mogoče izključiti.

Vse to velja za primer, da ne bo uporabljena atomska bomba. A tudi v takem primeru si nima Sovjetska zveza kaj obetati razen popolne katastrofe.

Vse to je nujno samó ugibanje. Gotovo je le eno — da je sovjetska vojska zasedla Češkoslovaško predvsem zato, da bi odvrnila nevarnost žarišča svobode, odkoder bi lahko preskočile iskre tudi k sovjetskim narodom.

N. L.

V DVAJSETO LETO!

S tole številko stopa Vestnik v svoje dvajseto leto. Že dvajset let nas spremlja in obiskuje, dvajset lep obuja spomine, budi našo vest, gradi značaje, krepi narodno zavest, pogloblja naše duhovne temelje in poudarja načela, zaradi katerih so tisoči dali svoja življenja in zaradi katerih moramo tudi mi trdno stati v prvih bojnih vrstah za osvoboditev domovine.

Mnogo bogastva je zbranega v sedanjih devetnajstih letnikih Vestnika, predvsem mnogo slovenske zgodovine. Kdor bo pisal o zadnji vojni in revoluciji na Slovenskem, bo moral vzeti v roke Vestnik.

Toda Vestnik ni obravnaval samo zgodovine. Pogumno je tudi gledal v bodočnost in kazal rešitve raznih narodno političnih vprašanj.

Danes se z veliko hvaležnostjo spominjamo ustanovitelja Vestnika — pokojnega duhovnega svetnika Karla škulja, ki je v najtežjih razmerah in brez vseh sredstev začel pred dvajsetimi leti izdajati Vestnik, da postavi z njim spomenik padlim junakom, da vzdržuje z njim spomin na slavne borce in da združi z njim še vse živeče bivše borce v močno slovensko vojsko, ki bo morala pomagati osvoboditi slovensko domovino.

Cilji, ki jih je svetnik škulj začrtal Vestniku, še niso doseženi. Domovina še ječi v sužnosti. Zato ne smemo sesti v zapeček in počivati, ampak moramo nadaljevati boj. In Vestnik mora še naprej opravljati svoje veliko poslanstvo: združevati borce in jih pripravljati za boj in zmago.

V SPOMIN

✦ Jože Lekan st.

Dne 31. decembra lanskega leta je v Clevelandu umrl znani slovenski javni delavec Jože Lekan st., bivši ravnatelj Zadrúžne gospodarske banke in pozneje ravnatelj mestnih podjetij v Mariboru.

Jože Lekan je bil eden izmed tistih mož, ki so v času med obema svetovnima vojnama vodilno posegali v razvoj slovenskega katoliškega mladinskega gibanja. Bil je eden izmed stebrov orlovske organizacije, načelen in odločen mož, spreten organizator, dober govornik, zvest sodelavec prof. Ernsta Tomca in v svojem javnem delu — tako kot prof. Tomec — neizmerno požrtvovalen človek. Na številnih tečajih in sestankih je pomagal vzgajati tisto generacijo, ki je v času preizkušnje z vso odločnostjo nastopila proti komunističnemu strupu, ki se je začel širiti po Sloveniji. Lekan je bil učitelj tistih, ki so v letih komunistične revolucije šli pogumno v boj proti komunističnim zločincem.

Vsemogočni mu bodi pravičen plačnik za vse dobro, ki ga je napravil za slovenski narod.

Sm R

✦ Jože V. Majcé

Dne 7. junija letos je v 72 letu starosti v Buenos Airesu umrl Jože Valentin Majcé. Bil je zaveden Slovenec in tudi hraber borec: kot legionar se je pod vodstvom maršala Pilsudskega boril proti boljševikom in kot koroški borec pod vodstvom generala Maistra proti Nemcem. Rad je pomagal potrebnim po vseh svojih močeh. Znano je, kako je pomagal slovenskim visokošolcem v Pragi, kjer je bil tiskovni ataše na jugoslovanskem poslaništvu. Velike usluge je slovenski politiki, slovenski protikomunistični borbi in slovenskemu časopisju napravil v Ljubljani med komunistično revolucijo in tujo okupacijo kot nameščenec tiskovnega urada na pokrajinski vladi v Ljubljani. Da bi mogel v boju zoper komunizem še kaj več storiti, je vstopil med primorske domobrance — v Slovensko narodno stražo v Trstu, kjer je dobil čin majorja.

Tudi v begunstvu je stal trdno na protikomunistični liniji in bil vedno nasprotnik vsakega kolaboracionizma in ljubimkanja s komunističnim režimom.

Dobri Bog naj mu podeli večni mir.

Sm R

Dr. Miha Krek

Himna starodavni demokraciji na Slovenskem

Jože Felicijan, profesor na St. John College v Clevelandu, je v angleščini napisal knjigo z naslovom „The Genesis of the Contractual Theory and the installation of the Dukes of Carinthia“ (Izvor pogodbene teorije in ustoličenja karantanskih vojvod). S to knjigo je izvršil delo, ki bo dalj in bolj kot katerokoli drugo zaneslo in ohranjalo slovensko ime v seminarjih, razpravah in proučevanjih v višjih in najvišjih šolah, zlasti v njihovih pravnogodovinskih, državoslovnih in socialno političnih oddelkih. S slovenskega narodnega stališča je prav to najvišja vrednost te knjige.

Prof. Felicijan si je s tem delom zaslužil trajno hvaležnost Slovencev. Postavil je namreč slovensko ime v zorišče pozornosti novih rodov tistega dela učeče se mladine, ki proučuje družbene, narodne, politične pojave in razvoje in se pripravlja za vodilne in vplivne službe v državnem in meddržavnem življenju. S to knjigo gre slovensko ime nujno tudi v delavnice sedanjih državnikov, diplomatov, politikov, publicistov in drugih, ki vsak v svojem področju krojijo usodo in podobo narodov ali vplivajo nanjo.

Knjiga je pisana za znanstvenike, namenjena pred vsem specialistom, pa je vendarle kljub vsej preciznosti in strokovnosti — morda pa prav radi teh — izražanje v njej preprosto jasno, tako, da jo bo slovenski slehernik, ki pozna našo zgodovino in zna angleški jezik, z velikim pridom bral. Mislim in poudarim pa še, da naj bi bila ta knjiga kot posebna dragocenost v vsakem našem domu, v vsaki šoli, vsaki knjižnici, v vsakem društvu, povsod, kjer imajo Slovenci kaj opravka in vpliva. Nihče med nami naj bi ne bil brez nje. Za počestčenje slovenskega imena, za naš plemeniti ponos naj bo na vsaki polici, da pri vsaki priložnosti lahko nanjo veselo pokažemo. Zlasti Slovenci v Ameriki, Kanadi in drugih deželah, kjer je angleščina učni in narodni jezik, smo izredno srečni, saj je ta knjiga dokument, ki priča, da imamo Slovenci svojo vrednost tudi v nadnarodni, splošno družbeni veljavi in bo potrebna učna knjiga, ki pove, da so v najlepših ustanovah, pravilih in vodilih moderne demokratične državne zgradbe tradicijeavnega, ustavnega, državnega življenja Slovencev.

Strokovnjaki se bodo bavili z znanstveno stranjo vsebine knjige. Nam gre za njeno slovensko narodnostno vrednost. Ta je neprecenljiva.

Felicijan je v znanstveno razpravo o pogodbeni teoriji, o izvoru in temelju oblasti, ki je v eni teoriji o bistvu, značaju in pomenu prenašanja izvajanja oblasti od skupnosti enakopravnih svobodnih državljanov na

vladarja, vpletel vso silo dokazilnega gradiva za trditve, da je slovenski obred ustoličenja karantanskih vojvod eden najstarejših, pa najdalj ohranjenih državno ustavnih dejanj v zapisani zgodovini evropskih narodov in da so osnovne in glavne misli, ki jih uporablja, izraža ali drugače pred- očuje ustoličenje, prešle v osnovne zakone in temeljne listine modernih demokracij.

S posebno natančnostjo Felicijan dokazuje, da je glavni sestavljavec ameriške izjave o neodvisnosti Thomas Jefferson imel pred seboj popis o ustoličenju koroških vojvod, kakor ga je prikazal in komentiral v svoji knjigi *De la Republique Francoz Bodin*. Jeffersonu je bilo ustoličenje vir osnovnih misli za utemeljitev deklaracije o ameriški neodvisnosti. Nova knjiga dokazuje, da je slovenski obred ustoličenja koroških vojvod imel neposredni vpliv na rojstno listino ameriške neodvisnosti.

To je z našega narodnostnega stališča najvažnejše dognanje knjige. Ni dvoma, da bo ameriškim Slovencem še v posebno zadoščenje. Pisec je to središče svojega dela izdelal v podrobnosti s skrbnostjo in preciznostjo znanstvenika in ga spretno obložil z zemljepisnimi in zgodovinskimi podatki o Sloveniji in Slovencih, tako, da bo imel neslovenski bralec in proučevalec ustoličenja koroških vojvod v knjigi kar pri rokah v glavnem vso podobo dežele in ljudi, ki so od zgodnje dobe evropske zgodovine tja v šestnajsti vek, dokler so pač imeli kaj svoje državnosti, ohranili in pri možnih priložnostih izvajali kot slovesen ustavno pravni čin, prenos izvrševanja vladarske oblasti od skupnosti državljanov-svobodnjakov na izvoljenega vladarja, ki je v isti slovesnosti dal obljube, da bo vsem pošten vladar in pravičen sodnik.

Vseh 138 strani te knjige je dejanski slavošpev slovenski svobodoljubnosti, naši narodni demokraciji, naši državnosti. Posebej je to slavošpev jeziku, ki je bil obredni jezik ustoličenja tudi še potem, ko novi vojvoda ni bil več Slovenec.

Knjiga je v enem zbir podatkov in izčrpen pregled svetovne literature, ki je beležila, razlagala ali uporabljala obred ustoličenja koroških vojvod. Od papeža Pija II. do Francoza Jeana Bodina, v čigar knjigo *De la Republique* je Thomas Jefferson — kakor je neizpodbitno dokazal Felicijan — lastnoročno vpisal opombe in važna mesta obeležil z začetnicama svojega imena, je znamenita vrsta komentarjev: zgodovinarjev, pravnikov, sociologov, ki so zapisali, popisali in razlagali ta edinstveni obred slovenske ustavne tradicije. Felicijan pri vsakem ugotavlja, kako je sprejel obred, kak pomen mu je pripisal in koliko se čuti vpliv vsakega dela v razvoju pogodbene teorije, v napredku demokracije in v raznih vrstah prizadevanj proti pojavom tiranstva, za svoboščine in sodelovanje enakopravnih državljanov pri vladanju držav. Spet tu je pisec spretno poskrbel, da opis svetovne literature, slikanje zgodovine razvoja pogodbene teorije in z njo obreda ustoličenja nevsiljivo, a toliko sigurneje učinkuje kot himna starodavni demokraciji na Slovenskem, ki je obogatila civilizacijo človeštva.

Ob Zdomskem živžavu

Tiskovni referent DSPB Buenos Aires me je naprosil, naj bi k novi šolski knjigi napisal nekaj besed. S pričujočimi mu upam ustreči.

Nikdar nisem mislil, da bom kdaj v šoli učil. Priznam, da mi poklic za to nikakor ni dišal. A pred nekaj leti — zdaj jih je že osem mimo — ko je moj najstarejši fant prvič stopil v otroški vrtec slovenske ljudske šole v Buenos Airesu — sobotne seveda, da se ne bo kdo zmotil, da imamo že čisto pravo šolo! — me je streslo, ko sem opazil, kako ogromno delo je samo za eno učno moč.

Tedaj sem nastopil pot učiteljavanja, češ, če se drugi toliko ukvarjajo z otroki, tudi z mojimi in mojimi, zakaj ne bi pomagal? Rečeno, storjeno. Prihajal sem v šolo ob sobotah, kadar mi je služba dopuščala, in nadomeščal, zdaj učil to, zdaj ono, govoril o Sloveniji in nje zgodovini, pripovedoval o domobrancih in partizanih, pa klical k novi Sloveniji, ki nastaja v svetu. Tako se je potem v razgovoru z Markom Kremžarjem rodil v srednji šoli ravnatelja Marka Bajuka pojem Slovenije v svetu. Za to delamo, živimo, gradimo, v to upamo, verujemo.

Tudi Zdomski živžav spada med to delo. Res je, da je mnogo učbenikov mogoče dobiti na Primorskem, na Koroškem, tudi v Kanadi; a eni in drugi razlogi so nujno vodili v izdajo lastne učne knjige. Posebno še, ker od prve, ki je sploh v zdomstvu izšla, Naša beseda, v Argentini na tem področju ni bila izdana nobena nova knjiga kljub izredni poplavi nad vse zaslužnih knjig vseh mogočih vrst.

Odkar je pokojni Martin Mizerit končal Našo besedo s sodelovanjem Aleksandra Majhna pa do Zdomskega živžava je bilo na šolskem področju sicer storjeno ogromno: pregledati je treba le posamezne letnike Božjih stezic in Svobodne Slovenije, pa bomo videli, koliko učnih pripomočkov je bilo s tem postavljenih v roke tako učiteljstvu kakor učencem odn. staršem. Vse to je v izredni meri mašilo vrzel, ki jo je najbolj občutilo učiteljstvo. Za vsako soboto sproti prepisovati na roko, risati in pripravljati berila, sestavljati, popravljati zvezke in zraven še prirejati akademije in druge slovesnosti, vse to je brez dvoma preveč. Pa še redna služba je zraven, najmanj osem ur dela dnevno, pa vsaj dve uri, če ne več vožnje v službo in nazaj. Tako ne bo težko razumeti, da je prav učiteljstvo najbolj želelo knjigo, zavedajoč se, da bo s tem delo v nekaj urah sobotne šole silno olajšano. Z leti se je nabrala lepa vrsta primernih beril in nadzornik Aleksander Majhen jih je pridno zbiral in tudi prepisal na čisto. Tako se je rodil Zdomski živžav na osnovnih zapisnikih nadzornika Majhna in potem s sodelovanjem vseh, ki so v knjigi navedeni. Potrebna je bila vrsta risb, ki jih je odlično napravil Franci Holosan,

nujna pot v tiskarno in vse, kar je s tiskom v zvezi, in tako se je knjiga na predvečer 50-letnice našega osvobojenja rodila.

Sicer bi pa ob izidu te knjige dejal tudi tole:

Odkar smo v tujem svetu, smo si na jasnem, da računaš, moliš in kolneš v rodnem jeziku, čeprav si se vse to tudi naučil v jeziku naroda, med katerim živiš. Zdi se mi dalje, da ob smrtni uri ne bomo umirali v tujem jeziku, ampak vsakdo v svojem, in še dalje je želja, da bi nas tedaj tudi razumeli okrog stoječi. Da bo temu tako, morajo otroci slovensko znati, če ostanemo pri najbolj enostavnih družinskih razlogih, med katere seveda spada tudi redno slovensko govorjenje doma. Čeprav v dialektu in z vsemi primeski, ki smo jih prinesli s seboj. Kar spomnimo se: pred leti nam je Hladnikovo Duhovno življenje ali pa Ameriška domovina bila nekam tuja naši slovenščini. Danes jo razumemo bolj, dasi je vsa emigracija napravila krepek korak naprej v svoji zdomski slovenščini.

Da otrok zna slovensko, bo njemu samemu najbolj v korist. In če starši — in to so danes skorajda vsi nekdANJI borci — ne bodo sialno bdeli nad svojo postojanko, potem bo ta slej ali prej utonila v navalu velikega sveta. Zato: vsa sobotna šola, vse knjige ne pomagajo nič, če starši ne sodelujejo. Da ne bo tako hudo zvenelo: brez dvoma v otrokih nekaj ostane, nekaj, česar se pravzaprav opisati ne da. In tisto nekaj se bo nekega dne zbudilo. Škoda je samo, da se včasih prepozno včasih pa presilovito. Prepozno, ko je fant ali dekle že na univerzi ali v službi, pa ga prijatelji sprašujejo, zakaj se ni naučil in je njemu samemu zato najbolj hudo, presilovito, kadar bi radi pomanjkljivo znanje popravili v vsej naglici, pa otrok ne prebavi, ali pa vse vprašanje rešili z nekajmesečnim obiskom doma. A v tem slednjem primeru je otrok že ob prestopu rodnega krova očetov bil označen kot otrok, ki se slovenščine v zdomstvu ni naučil. A o tem je Velikonja čudovito zapisal.

Zgodila se je že, da so stari očetje, pripadniki emigracije pred nami, pripeljali v ljudsko šolo svojega vnuka ali vnukinjo, češ naučite ga vsaj malo, da se bom z njim lahko pogovarjal. Zgodilo se je tudi že, da so ti stari očetje po nekaj mesecih, ko je otrok res slovensko čebľjal, jokali in jih ni bilo sram. Jokali od veselja! Zdaj pa se vprašajmo, ali moramo res biti tako sentimentalni, da bomo šele na stara leta zmogli priklicati nekaj solz v oči v ljubezni do naše rodne besede? Emigracija pred nami šol ni imela, mi jih imamo. V obeh so bili otroci, ki bodo ali pa so že danes očetje in matere, iz naših šol prihajajo vnuki in očetje. In vzdržati bo treba. Vsaj toliko časa, da bo prvi res svoboden obisk svobodne domovine popeljal v nje naročje ameriške Janezke in Micke, ki se bodo z domovino znali pogovarjati v nje jeziku.

Vzdržati toliko časa? — Ali bomo? — Starši, borci, svobodnjaki naj odgovore!

Pavle Rant

Najprej Slovenec!

Narodnost ni obleka, ki jo oblečeš in slečeš, kadar hočeš. Narodnost je neizbrisno znamenje pripadnosti nekemu narodu. To znamenje ti je vtisnila mati že, ko te je dojila, ko te je začela učiti prve besede, prve molitve, ko ti je prepevala uspavanke in ti pripovedovala povesti. Takrat si srkal vase svojo narodnost. Od tedaj naprej spadaš v narodno občestvo, si deležen narodnega bogastva, njegove kulture in civilizacije.

Državljanstvo je čisto druga stvar. To lahko menjaš, toda narodnosti ne moreš nikdar menjati.

Slovenec je in ostane Slovenec, pa naj živi kjerkoli. More vzeti kanadsko, ameriško, avstralsko, argentinsko in katerokoli državljanstvo, toda kljub temu ostane Slovenec in to ne samo po nekih mladostnih spominih na mater in domovino, ampak po vsem svojem čustvovanju in razumskem delovanju, po vsej svoji usmerjenosti. Slovenec je zasidran v slovenstvu, dela in živi za slovenske interese.

To smo zapisali zato, ker smo v knjigi slovenskega vseučiliškega profesorja, ki se je pred 20 leti naselil v Ameriki, brali: „Kakor sem Slovenec po rodu in mladostnih spominih, tako sem Amerikanec po dvajsetih letih zrelega življenja in dela.“

Ta mož je torej Slovenec samo še po rodu in mladostnih spominih sicer pa je Amerikanec. To bi bilo še nekam razumljivo, ako bi zapustil domovino v nežni otroški dobi, toda omenjeni profesor jo je zapustil, ko je bil star okoli 30 let. Zakaj je potem Slovenec samo še po rodu in mladostnih spominih? Ali ni to premalo? In ne samo premalo, tudi nečastno je postaviti se v službo tujega naroda, zastopati njegove koristi, gledati na svetovne probleme z njegovimi očmi in delati korake, ki niso v skladu s slovensko častjo in slovenskimi koristmi.

Usoda nas je raztepla po vsem svetu. Prav je, da se povsod vživimo v nove razmere. Toda vedno in povsod pa mora veljati: Najprej in predvsem sem Slovenec, vse opazujem s slovenskimi očmi, povsod delam za slovenske interese, čeprav imam državljanstvo te ali druge države.

Franc Zorec-Kocelj

Nikdar ni bila Titova dvoličnost tako vidna kot ob češkoslovaški krizi. Poleg ruske prevare češkoslovaških voditeljev in njihove laži svetu v opravičenje njihove akcije, ima tudi Titova vloga pri celi stvari čuden pogled na "liberalizem". Medtem ko je podprl Dubčekov režim, da pokaže zapadu svoj "liberalizem", drži Mihajla Mihajlova za zapahi, da zadovolji Ruse.

Otmar Mauser

(Objavljeno 29.8.1968 v torontskem dnevniku "The Telegram")

O SPOSOBNOSTI IN NESPOSOBNOSTI

Gotovo so danes na svetu velike težave. Tudi v našem slovenskem življenju je vse polno težav. In nič lažjega ni označiti kot krivce vseh teh težav tiste, ki vodijo narode in države. Da, vsega so krivi nesposobni vodniki. Zato krepko udarjamo po njih.

Tisti, ki zabavljajo čez sedanje vodilne javne delavce in jim očitajo nesposobnost, gotovo smatrajo sebe za bolj sposobne ljudi, ki bi na mah uredili vse javno življenje. Toda zakaj ne stopijo na mesto sedanjih tako zelo nesposobnih vodnikov? Nesposobnih ljudi vendar ne bo težko odstraniti. Če pa kričači in zabavljači niti tega niso sposobni, dokazujejo, da so oni sami v resnici popolnoma nesposobni.

V političnem življenju je prvi korak dobiti oblast v roke, drugi pa: s pomočjo te oblasti urediti narod, državo, svet, tako, da bo zavladala splošna blaginja. Za prvi korak je potrebno nekaj sposobnosti, neprimerno več jo je treba za drugi korak. Kdor torej ni sposoben napraviti niti prvega koraka (odstraniti nesposobne voditelje in sebe postaviti na vrh), kako bi naj bil še sposoben napraviti drugi korak (osrečiti človeški rod)?!

Zoran

DRUŠTVENE NOVICE

ODBOR ZVEZE DRUŠTEV SLOVENSКИH PROTİKOMUNISTIČNIH BORCEV

Na 12. rednem občnem zboru Zveze društev slovenskih protikomunističnih borcev, ki se je vršil dne 31. avgusta 1968 v Clevelandu (o katerem smo že poročali v prejšnji številki Vestnika) je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik Karel Mauser, podpredsedniki so vsi predsedniki krajevnih odborov DSPB, tajnik Jože Melaher, blagajnik in referent za invalidski fond Ciril Preželj, referent za tisk Otmar Mauser, referent za zgodovinsko gradivo prof. Janez Sever. Nadzorni odbor: Franc Šega, Anton Meglič iz Clevelanda ter Jakob Kranjc iz Toronta. Razsodišče: Franc Medved, Andrej Perčič (Gilbert, Min.) in Tone Muhič (Toronto).

Naslov tajnika je: Jože Melaher, 1143 Norwood Road, Cleveland, Ohio — 44103, U.S.A.

ARGENTINA

X. REDNI TABOR DSPB V ARGENTINI

Bil je v nedeljo, 8. decembra na Pristavi v Moronu. Ob 9 je bila sv. maša, ki jo je daroval č. g. Matija Lamovšek po naročilu starešinstva za padle junake.

Takoj po sv. maši je starešina Bogo Pregelj začel X. tabor s pozdravom vsem navzočim, posebej pa je izrekel dobrodošlico fantom, ki jih kot prve zadene vojaška obveznost v Argentini in so se odzvali povabilu DSPB ter se udeležili današnjega tabora.

V prvem delu tabora je imel soborec Franc Zorec-Kocelj spominski govor. Njegove misli objavljamo na drugem mestu.

Nato se je starešina v toplih besedah spomnil v Vietnamu padlega Jožeta Intiharja, sina člana DSPB v Clevelandu Pavla Intiharja. Z enominutnim molkom so navzoči počastili spomin junaka, ki je izgubil svoje življenje v borbi z istim sovražnikom, kot naši soborci doma v času okupacije in komunistične revolucije.

Na predlog starešine je bilo soglasno sprejeto, da se z današnjega tabora pošljejo pozdravi predsedniku Argentine generalu J. C. Onganiji, predsedniku Narodnega odbora dr. Mihi Kreku, generalnemu direktorju msgr. Ignaciju Kunstlju, direktorju msgr. Antonu Oreharju in predsedniku Zveze DSPB Karlu Mavserju.

Sledilo je branje pozdravnega pisma ZDSPB, nato pa zapisnika zadnjega tabora. Podrobna poročila so podali člani starešinstva, predsednik konzorcija Edi Škulj in upravnik Janez Kralj. Po poročilu starešine sledila je sledila živahna debata.

Po kratkem odmoru so bile volitve novega starešinstva. Tik pred volitvami so bili soglasno in z velikim navdušenjem sprejeti za člane štirje slovenski vojaški novinci: Gorišek Marjan, Kogovšek Franc, Skvarča Karel in Zorec Janez.

V novo starešinstvo so bili izvoljeni: starešina, Miha Benedičič; članski načelnik, Stane Bitenc; pomočnika, Viktor Berlot in Bogo Pregelj; gospodarski načelnik, Zorec Franc; pomočnik, Slavko Urbančič; tiskovni referent, Aleksander Pirc; tajnik, Rudi Bras in nadzorstvo: Maks Loh, Janez Kralj ter Tone Skubic.

Novoizvoljeni starešina Miha Benedičič je prevzel vodstvo tabora, se vsem zahvalil za zaupanje ter poudaril, da je kljub veliki osebni zaposlitvi rad prevzel vodstvo društva, ker nam je to društvo potrebno zaradi poslanstva, ki ga ima. V bodočnosti bo imelo še veliko in težko nalogo, ker domovina še ni svobodna. Skrbeti moramo tudi za naše invalide, vdove in sirote ter ohranjati spomin na naše padle junake. Rekel je, da Narod — Domovina — Bog so nam še vedno vzvišeni ideali, za katere hočemo in moramo delati.

Takoj nato je starešina predlagal, da današnji tabor pošlje pozdrave vsem borcev v nam sorodni organizaciji Tabor. Predlog je bil z navdušenjem sprejet.

Tabor je določil članarino v višini 1000 pesov letno (za katero dobiva član Vestnik). Sklenjeno je bilo tudi, da se naše društvo pridruži stališču Zveze DSPB, da je treba spremeniti in prilagoditi novim razmeram pravila in ime naše organizacije.

Z domobransko himno „Oče, mati...“ je starešina Benedičič zaključil lepo uspeli tabor.

Borci so se vsedli za pripravljene mize na senčnem pristavskem vrtu, kjer so dekleta postregla z okusnim asadom, ki ga je spekel soborec Tomine Jože. K kosilu je prišel med borce še Pugelj Jože iz Ezeize, ki že služi vojaški rok v tukajšnji vojski. Tudi njega smo z veseljem pozdravili.

V poznem popoldnevu so se borci razhajali s trdnim sklepom, da bodo delali po smernicah, ki jih je zažrtal tabor.

POZDRAVNA PISMA Z X. TABORA DSPB V BUENOS AIRESU

Spoštovani gospod dr. Miha Krek, predsednik NO

Borci, zbrani na svojem X. rednem taboru, Vam pošiljamo najlepše pozdrave, želeč Vam zdravja in uspešnega delovanja za svobodo naše domovine. Pri Vaših naporih za lepšo bodočnost naše Slovenije Vam bomo zvesto stali ob strani.

Mgr. Ignacij Kunstelj, generalni direktor slov. dušnih pastirjev v Rimu

S svojega rednega tabora Vam pošiljamo lepe pozdrave. Želimo Vam, da bi Vas bližajoči se Božič našel pri zdravju v polnem delu ze edinstvo naše slovenske emigracije, da bi tudi danes, kot nekoč, spet stali kot en mož v boju za tiste krščanske ideale, ki jih že polnih 23 let tepta komunistično nasilje v naši domovini.

Mgr. Anton Orehar, direktor slov. dušnih pastirjev v Argentini

Borci Vam s svojega X. rednega tabora pošiljamo iskrene pozdrave. Želimo Vam mnogo uspeha pri oznanjevanju božje besede, ki naj nam zdomcem kaže jasno pot pokoncilске Cerkve. Idejno jasni in prenovljeni s krščanskim duhom, daj nam Gospod, kmalu dočakati dan, ko se bo v domovini spet svobodno oznanjal Kristusov evangelij.

Gospod Karel Mauser, predsednik ZDSPB, Cleveland

Z X. rednega tabora Vam pošiljamo iskrene pozdrave. Naše enodušno spoznanje na taboru, da naša protikomunistična borba še ni zaključena, naj Vam bo poroštvo, da bomo ostali trdno na svojih mestih. S svojim delom bomo pomagali narodu v domovini do končne zmage nad komunističnim zlom. Borčevske pozdrave sporočite tudi našim bratom, včlanjenim v borčevskih organizacijah, ki so povezane v Zvezi, ki jo Vi predstavljate.

P. n. starešinstvu DSPB "Tabor"

Izpolnjujemo častno dolžnost sporočiti pozdrave članov DSPB v Argentini z X. rednega tabora dne 8. decembra 1968 vsem članom DSPB "Tabor".

Vse omenjene dopise sta za starešinstvo DSPB v Argentini podpisala starešina Miha Benedičič in tajnik Rudi Bras.

Starešinstvu

Društva S.P.B. — Buenos Aires:

Prav lepa hvala za pozdrave in poročilo o vašem desetem rednem taboru dne 8. decembra 1968. Glavni odbor Zveze Društev SPB se ob spremembi odbora prejšnjemu odboru lepo zahvaljuje za ves trud in največkrat nehvaležno delo, ki pa v končnih ciljih le nakazuje pravo stališče v odkriti načelnosti. Pozdrav in dobrodošlica novim odbornikom v sedanjem odboru, posebno pa še mladim "rekrutom" novim članom!

Gledano po ljudeh, ki so ustvarjali našo organizacijo in kot člani od vsega početka še sodelujejo, bi nas mogla motiti skrb, da se organizacija stara. Res je, da si ne smemo prikrivati skrbi in čakati, da bo zamrla, ker v sedanji obliki in sestavi s časom nujno sili k preosnovi za večjo širokost in prožnejšemu dojetanju bolj prefinjenih problemov v sedanjem času. Prepričanje in ideja, ki sta združevali in pognali v domovini v takrat brezupen odpor proti komunizmu, niso zastareli, ampak v sedanji zmedbi pojmov so znova nevarna preizkušnja trdnosti značajev, ali bomo mogli vzdržati jasno načelnost in istočasno pravilno ravnati v prizadevanjih za doseg demokracijskih svoboščin naših rojakov v domovini.

Škadjivo bi bilo, če bi si naša organizacija prisvajala monopol nad vsem protikomunističnim delovanjem. Mi moramo dajati iniciativo, vzpodbujati in pomagati ustvarjati slog in enotnost za čim uspešnejšo skupno slovensko udejstvovanje proti komunistični diktaturi v domovini. Zato se izogibajmo vsaki prepirljivosti, ki je čestokrat prikrivanje lastnih slabosti v osebnem stremeljenju po uveljavljanju. Če drugi delajo napake, ne ponavljajmo s posnemanjem enakih. Ne bodimo malenkostni v razumevanju stališča drugih in ocenjujmo dejanja, ki se nas tičejo, s stališča koristi ali škode vsej slovenski skupnosti.

Skupno se potrudimo, da bo glasilo organizacije "Vestnik" vzgledno ogledalo našega delovanja in našega načelnega stališča. Vestnik čitajo rojaki po vsem svetu in tudi v domovini si ga tajno podajajo. Prav doma ga zelo pazljivo čitajo in po njem kritično presojujejo delovanje slovenske emigracije. S pritegnitvijo sposobnih in požrtvovalnih javnih slovenskih delavcev želimo uspeti, da bo "Vestnik" upoštevana revija slovenske protikomunistične emigracije.

BRATSKI POZDRAV!

Za Zvezo Društev SPB:

Jože Melaher I. r
tajnik

Karel Mauser I. r
predsednik

CLEVELAND

Božičnica

Dne 21. decembra 1968 je DSPB v Clevelandu pripravilo božičnico v Baragovem domu. Bila je lepo obiskana in prisrčna prireditev, ki nas je pripravila na sprejem božične skrivnosti. Slovenski otroci so pod vodstvom organista Martina Košnika zapeli nekaj lepih slovenskih božičnih pesmi.

Božični govor je imel predsednik Zveze DSPB, pisatelj Karel Mauser. Njegove misli so globoko odjeknile v srcih vseh navzočih. Govor prinašamo v celoti na drugem mestu.

Sestanek DSPB v Clevelandu

V nedeljo, 15. decembra 1968 je DSPB v Clevelandu organiziralo sestanek s predavanjem predsednika NO dr. Mihe Kreka o njegovih vtisih s potovanja v Argentino. Poslušalci so z vidnim zanimanjem sledili izvajanjem govornika. Pred predavanjem dr. Kreka je pisatelj Karel Mauser v zgoščenem govoru opozoril navzoče na 50-letnico smrti velikega umetnika slovenske besede Ivana Cankarja. Kljub snežnemu meteu je bila dvorana Baragovega doma polna.

Član Henrik Kremžar zopet zdrav

Član DSPB v Clevelandu Henrik Kremžar se je po težki operaciji dobro pozdravljen vrnil domov. Prav v času romanja DSPB v Frank so ga morali kar na hitro operirati, da mu rešijo življenje. Vsi romarji so med potjo in v cerkvi žalostne Matere božje takrat molili za njegovo zdravje in dobri Bog je te prošnje uslišal. Henrik Kremžar je zaveden in delaven član našega DSPB in je po ozdravitvi daroval 100 dolarjev v tiskovni sklad Vestnika. Prisrčna hvala.

TORONTO

Proslava 29. oktobra

Slovenska skupnost v Torontu je slovesno praznovala 29. oktober, praznik slovenskega narodnega osvobojenja in slovenske zastave. Posebnost praznovanja petdesetletnice je bila v tem, da smo jo praznovali v lepi edinstvi in slogi. DSPB v Torontu se je po svojih odbornikih in članstvu udeleževalo vseh prireditev ob tej priložnosti.

V soboto 26. oktobra je bil v Slovenskem narodnem domu slavnostni banket, ki ga je pripravila Slovenska krščanska demokracija. Na proslavi je bila zastopana velika večina vseh slovenskih organizacij v Torontu (obe organizaciji borcev, Slovenska narodna zveza, Društvo Baraga, obe slovenski hranilnici, Slovensko državno gibanje, Slovensko gledališče, Slovenski dom, SKAS, Slovenska liberalna stranka, Nagelj, Sava, Slovenska telovadna zveza. Slovensko farno duhovščino je zastopal č. g. J. Časl CM. Slavnostni govor je imel g. Peter Markeš. Tega večera se je udeležilo nad 200 zastopnikov slovenskega javnega življenja v Kanadi.

V nedeljo 27. oktobra se je župnik č. g. A. Prebil pri pridigi spomnil slovenskega zlatega jubileja. Popoldne pa je bila slavnostna akademija, ki jo je pripravila SNZ ob sodelovanju raznih slovenskih kulturnih organizacij. Akademije so se poleg številnih rojakov udeležili tudi zastopniki kanadskega javnega življenja. Slavnostni govornik je bil dr. Mate Resman.

Naj ponovimo stavek iz Kanadske Domovine: Bili smo veseli in srečni, da so se vsa slovenska društva sporazumela in narodni praznik skupaj proslavila. Naj bi bilo tako tudi v bodoče!

OPOZORILO IN PROŠNJA

VSE NAROČNIKE LEPO PROSIMO: PORAVNAJTE NAROČNINO IN DODAJTE NEKAJ ZA TISKOVNI SKLAD. VESTNIK SE VZDRŽUJE ZGOLJ Z NAROČNINO. Z REDNIM PLAČEVANJEM NAROČNINE POMAGATE, DA MOREMO NEKAJ IZVODOV VESTNIKA BREZPLAČNO POŠILJATI V DOMOVINO IN SLOVENSKIM SEZONSKIM DELAVCEM V EVROPO.

VSEBINA: José Intihar — Jože Intihar (Karel Mauser) — Strah, a ne božji (Alojzij Geržinič) — Osnovna naloga politične emigracije — Masada ne bo padla nikdar več (Franc Zorec-Kocelj) — Božično razmišljanje (Karel Mauser) — Ali smo ali nismo katoličani? (Rudolf Smersu) — Komunistične metode osvajanja sveta (Otmar Mauser) — Klic po svobodi (Peter Markeš) — Lepo dejanje — Velika razlika — Razkroj komunizma (A. D.) — Ali je Sovjetska zveza močnejša od zapada? (N. L.) — V dvajseto leto — V spomin Jožetu Lekanu in Jožetu V. Majcetu — Iz knjig in časopisov: Himna starodavni demokraciji na Slovenskem (dr. Miha Krek) — Ob Zdorskem živžavu (Pavle Rant) — Prejeli smo: Najprej Slovenec (Fr. Zorec Kocelj) — O sposobnosti in nesposobnosti (Zoran) — Društvene novice.

Correo
Argentino
Suc. 7

TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 6830

Propiedad Intelectual
No. 970.247 - 27/6/1968
Ramón Falcón 4158, Bs. As.